

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

STUDY

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/ NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS HUISTAAL V1

2022

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 70

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 14 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP**Nasien van die leesbegrip:**

- Die fokus is op die begrip van die leesteks. Spel- en taalfoute word nie nagesien nie tensy dit die begrip/verstaan van die teks beïnvloed. (Taal- en spelfoute moet wel aangetoon word.)
- Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word die vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die vreemde woorde sinvol is, word die kandidaat nie gepenaliseer nie. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, word dit aanvaar.
- Vir **oop vrae** word geen punte toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede/motivering moet oorweeg word.
- Geen punte word vir WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING toegeken nie. Die rede/bewys/motivering word oorweeg by die puntetoekenning.
- Waar eenwoordantwoorde gevra word en die kandidaat 'n volsin gee, is dit korrek **mits** die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer twee of drie feite/punte vereis word en die kandidaat gee 'n hele reeks, word **slegs** die eerste twee of drie feite/punte nagesien.
- Aanvaar dialektiese variasies.
- Aanvaar by meervoudigekeusevrae BEIDE die ooreenstemmende letter met die korrekte antwoord EN/OF die volledige, uitgeskryfde antwoord.

VRAAG 1 (Sien binne konteks na; sien betekenis na, nie woorde/taalgebruik nie.)		
Vraag	Antwoord	Punt
1.1.1	"verlore" ✓	1
1.1.2	Die skrywer wil die leser vermaan/waarsku om minder kos te mors./aandui dat hy emosioneel oor die implikasies van kosvermorsing is./ Die skrywer wil die erns/kommer/belangrikheid van die kosvermorsing beklemtoon. ✓ <i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i>	1
1.1.3	Alhoewel daar mense is wat honger ly, gaan eetbare kos verlore./'n Mens verwag dat eetbare kos onder noodlydendes/honger mense versprei sal word, maar dit word weggegooi./Baie kos word geproduseer, maar tog is daar baie mense wat honger ly./ Mense mors kos./Ons is onverantwoordelik deur kos te mors. ✓ <i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i>	1

1.8	<p>Ja 'n Mens kan nie regtig 'n idee vorm van die hoeveelheid water wat ter sprake is nie./ Die feite oor die Gariepdam wat daarna gegee word, gee dieselfde inligting.</p> <p style="text-align: center;">OF</p> <p>Nee Dit bring die omvang van die watergebruik onder die aandag van die leser./ Dit gee vir die leser 'n beter idee van hoeveel water gebruik word./ Die leser kom onder die indruk dat hy nie kos moet vermors nie, aangesien daar 'n groot hoeveelheid water onttrek word om die kos te produseer. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1
1.9	<p>Die isolering hef die belangrike versoek/mededeling/oproep uit./beklemtoon dat die titel van die teks nou ter sprake is./ondersteun die besonderhede (oor kosvermorsing) wat reeds gegee is, met 'n versoek. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1
1.10	<p>Produsente kan die inligting tot hulle voordeel gebruik./ Produsente hoef nie self die belangrike data te probeer invorder nie./ Boere weet nou wat die probleme is./ Beter kommunikasie met potensiële markte kan boere bevoordeel./ Hulle kan hul inkomstepotensiaal verhoog./ Ander markte kan deur produsente gesoek/gevind word (vir produkte van effens laer gehalte/wat deur topmarkte verwerp word)./ Ander produksietegnieke kan oorweeg/uitgedink word./ Beskadiging van produkte tydens hantering/berging kan beperk word. ✓✓✓</p> <p><i>Die kandidaat bied DRIE soortgelyke antwoorde vir EEN punt elk aan.</i></p>	3
1.11	<p>Boere/produsente/vervaardigers/ Verbruikers/huishoudings/ (Klein-)handelaars ✓✓</p> <p><i>Die kandidaat bied TWEE antwoorde vir EEN punt elk aan. Indien die kandidaat verskeie verbruikers opnoem, verdien hy/sy net EEN punt.</i></p>	2
1.12	<p>Ja In die teks word bewys dat ons te veel kos mors (wat hergebruik moet/kan word.)/ Die ontwikkelingsdoelwitte van die VN sluit by dié oproep aan (nl. om te "koester" eerder as te vermors)./ Die teks bewys dat voedselvermorsing/-verlies ernstige afmetings aanneem./ Die teks plaas oorskietkos se herwaardering/hergebruik in die kollig./ Die teks/subopskrif noem dat te veel mense in Suid-Afrika honger ly./ Die teks noem dat dit noodsaaklik is om oorskietkos vir honger mense te hergebruik.</p> <p style="text-align: center;">OF</p> <p>Nee Daar word te min inligting oor die omvang van hongerlydendes in Suid-Afrika gegee./ Die klem word in Teks A op algemene voedselverliese en 'n vermorsing waarvan oorskiet slegs 'n klein gedeelte uitmaak, geplaas./ Die grootste verlies vind plaas voordat dit die verbruiker bereik. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1

1.13.1	<p>Ja Die verbruiker is vir minder vermorsing verantwoordelik./ Die boer se aandeel is 5,1 miljoen ton/astronomies/skokkend omvangryk, terwyl die verbruiker maar vir 0,5 miljoen ton se vermorsing verantwoordelik is. ✓</p> <p><i>Die kandidaat kan nie 'n NEE-antwoord aanbied nie.</i></p>	1
1.13.2	<p>Die boer/boere behoort/is veronderstel om verantwoordelik vir voedselsekerheid in die land te wees; daarom is dit ontstellend dat hulle die grootste vermorsers is./ Aangesien boere gesteld is op 'n goeie inkomste, sou 'n mens verwag dat hulle soveel moontlik produkte wil verkoop, en nie vermors nie. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied albei kante van die ironie vir EEN punt aan.</i></p>	1
1.14	<p>Nee Dit geld slegs vir kos/produkte wat in Suid-Afrika verbou/gekweek/geoes word./ Die asterisk dui duidelik aan dat ingevoerde kos uitgesluit is by die statistiek. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan. Die kandidaat kan nie 'n JA-antwoord aanbied nie.</i></p>	1
1.15	<p>Die inligting is maklik/logies aangebied./ Die soort grafiek maak dit maklik om die segmente met die teks/woorde/verduideliking bymekaar te bring./ Geen simbole/kodes word in die illustrasie gebruik nie. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1
1.16	<p>Die verbruikerstadium ✓</p> <p style="text-align: center;">EN</p> <p>Skaf 'n komposhouer aan./Gebruik 'n komposhouer. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1
TOTAAL: AFDELING A		30

AFDELING B: OPSOMMING**VRAAG 2****Nasien van die opsomming**

- Die nasien van die opsomming word baseer op die insluiting van die relevante feite in die teks wat met die vraag ooreenstem.
- Opskrif/titel: Daar word nie van kandidate verwag om die leesstuk van 'n opskrif/titel te voorsien nie.
- Kandidate moet die opsomming in hul eie sinne, in enige volgorde skryf.
- Slegs voordele wat in volsinne aangebied word, verdien punte.
- Rofwerk/beplanning moet duidelik aangedui word. Indien dit nie die geval is nie, word die eerste opsomming nagesien.
- Kandidate moet die korrekte getal woorde aandui.
- Punte word soos volg toegeken:
 - 7 punte vir 7 feite (1 punt vir elke feit)
 - 3 punte vir taal
 - Totale punte: 10
- Verspreiding van punte vir taal wanneer die kandidaat nie woordeliks aangehaal het nie:
 - 1–3 feite korrek: ken 1 punt toe.
 - 4–5 feite korrek: ken 2 punte toe.
 - 6–7 feite korrek: ken 3 punte toe.
- Verspreiding van punte vir taal wanneer kandidaat woordeliks aangehaal het.
 - 6–7 direkte aanhalings: ken geen punte vir taal toe nie.
 - 4–5 direkte aanhalings: ken 'n maksimum van 1 taalpunt toe.
 - 2–3 direkte aanhalings: ken 'n maksimum van 2 taalpunte toe.

LET WEL:

- Tel van woorde:
 - Nasieners moet die aantal woorde wat gebruik is, tel.
 - Geen punte word afgetrek as die kandidaat nie die getal woorde aangedui het nie of as die getal woorde wat gebruik is, verkeerd aangedui is.
 - As die getal woorde oorskry is, lees tot by die laaste sin waarin die getal woorde oorskry word en ignoreer die res van die opsomming.
 - Korter opsommings wat die vereiste aspekte bevat, mag nie geenaliseer word nie.

MOONTLIKE PARAGRAAF

Hartverwante siektes kom baie minder by koffiedrinkers as by koeldrinkslawe voor en koffiedrinkers lewe langer. Koffiedrinkers se beendigtheid toon ook beduidend min tekens van veroudering. Koffie stimuleer die koffiedrinker se goedvoelhormone in die brein wat hom/haar gelukkiger maak. Dié drankie versnel boonop die koffiedrinker se metabolisme./dra by tot beter gewigbeheer. En asof dit nie genoeg is nie, verbeter dit 'n koffiedrinker se reaksies op die sportveld. Koffie gee jou boonop 'n sterker uithou vermoë. Daar is ook bewys dat koffiedrinkers minder selfdood pleeg.

[Getal woorde: 78]**OF**

AANHALING UIT TEKS		MOONTLIKE BEWOORDING	
1	<i>Koffiedrinkers kry minder ernstige hartverwante siektes as koel drankdrinkers.</i>	A	Hartsiektes/Lewensgevaarlike siektes wat hartverwant is, kom minder by koffiedrinkers voor.
2	<i>... want hulle het baie langer gelewe as wat verwag is!</i>	B	Koffiedrinkers word ouer.
3	<i>Hulle beendigtheid ... verbeter opvallend ...</i>	C	Koffiedrinkers se beendigtheid verbeter aansienlik.
4	<i>Kafeïen verbeter boonop 'n mens se totale ingesteldheid teenoor die lewe deur endorfiene – die sogenaamde goedvoel-hormoon – in jou brein los te laat.</i>	D	Koffie stimuleer die koffiedrinker se goedvoelhormone in sy/haar brein wat hom/haar gelukkiger laat voel./Koffie het 'n positiewe invloed op jou breinfunksies.
5	<i>Koffie ... versnel ook jou metabolisme wat ... bydra tot beter gewigbeheer.</i>	E	Koffie versnel jou metabolisme wat gewigbeheer vergemaklik./Deur koffie te drink, maak jy jou gewigbeheer makliker.
6	<i>... maak dit jou reaksies op die sportveld vlymskerp ...</i>	F	Koffie verbeter jou reaksies (op die sportveld)./maak jou reaksies (op die sportveld) flink en vinnig.
7	<i>... én gee jou 'n veel beter uithou vermoë as sportfanatici wat op water leef.</i>	G	Koffie laat jou langer uithou.
8	<i>Selfs selfdood is heelwat minder onder koffiedrinkers ...</i>	H	Minder koffiedrinkers pleeg selfdood.
		Getal woorde: 69	
		TOTAAL AFDELING B: 10	

3.3	<p>Nee Visuele uitbeelding B is te ver op die agtergrond/te klein/oninteressant/onvanpas binne die strandmilieu./ Die leser moet 'n doelbewuste poging aanwend om die inhoud te lees./sukkel om die inligting te lees as gevolg van die bord se kleur./ Hier word net voorsiening gemaak vir petrolmodelle./Dieselmodelle word uitgesluit.</p> <p style="text-align: center;">OF</p> <p>Ja Die inligting op die plakkaat is 'n samevatting van VW se spesiale aanbod./ Die pryse wat adverteer word, is verrassend bekostigbaar./dui op 'n verrassende besparing./ Die verkoopsman in sy netjiese klere, staan uit teen die agtergrond van die strand./ Hy lyk ingenome, omdat hy hom nie oor die diens hoef te bekommer nie./ Selfs met sy werksklere voel dit vir die verkoopsman soos vakansie, omdat hy hom nie oor die diens hoef te bekommer nie./ Die man lyk soos 'n tipiese motorverkoopsman wat die paartjie onderbreek met sy spesiale diensaanbod wat ook die leser se aandag verdien. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1
3.4	<p>Dit maak dit vir die leser moontlik om die gewone werkwoord "diens" te lees, terwyl dit dadelik die "Volkswagen Diens" onderaan die advertensie beklemtoon./ Dit dien 'n tweërlei doel: "diens" sowel as die adverteerder se naam "Volkswagen Diens" word nou die fokus./ Dit beklemtoon die naam sowel as die produk. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan. Die kandidaat moet na albei dele van die antwoord vir EEN punt verwys.</i></p>	1
3.5	B/persoonlike aanspreekvorm van die leser ✓	1
3.6	Bring jou motor tuis na waar alles begin het; hou jou Volkswagen 'n Volkswagen. ✓	1
3.7	<p>Jou goeie daad sal nog beloon word./ Julle ry werklik met goeie Volkswagens. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1
3.8	<p>Die kontakbesonderhede (van die (naaste) handelaar/selfoon-/telefoon-/faksnummer/ e-posadres ontbreek). ✓</p> <p style="text-align: center;">EN</p> <p>Die regmerkier suggereer dat die teikenleser/hy/sy nie 'n fout maak om 'n Volkswagen-handelaar te kies nie./ Die handeskudsimbool skep die idee van 'n ooreenkoms wat gesluit word./ Die VW-embleem/Das Auto skep die idee van 'n jarelange verbintenis./mense se kennis van/vertroue in die VW-produkte./VW is 'n betroubare handelsmerk./ Die vergrootglas skep die indruk dat die diens van VW onder die vergrootglas geplaas word. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1
		10

VRAAG 4: STROKIESPRENT

Vraag	Antwoord	Punt
4.1	Die musieknoot/bewegingstrepie dui die klank aan./ Die woorde "TRIENG-TRIENG" word van klein na groot geskryf om klank aan te dui. ✓	1
4.2	Hulle bedel altyd./vra altyd geld./aanvaar nie nee vir 'n antwoord nie. ✓	1
4.3	Hy/Sy is oënskynlik geïnteresseerd in hulle gesprek./nuuskierig om meer te wete te kom./ Hy/Sy mag dalk sarkasties wees./skepties voel./bevooroordeeld wees teenoor die mense wat teen inentings gekant is./ Daar word geïmpliseer dat hy/sy nie saamstem met die gaste wat teen inentings gekant is nie. ✓ <i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i> EN Die hoofletters/vetdruk (in raampie 5 toon aan dat hy nog meer geïnteresseerd is./verwonderd is./begin twyfel./skeptieser is as in raampie 3./harder praat). ✓ <i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i>	1 1
4.4.	Ja Dit ondersteun die springbeweging./dra by tot die humor. OF Nee Daar is bewegingslyne wat die woorde onnodig maak./Die leser kan duidelik sien dat die man spring, want sy voete raak nie die grond nie./Die vliegaksie met die arms skep die idee dat die man spring. ✓ <i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i>	1
4.5	In raampie 1 word die indruk geskep dat die klank sag begin en harder word, terwyl die klank in raampie 8 slegs een harde klank is./ In raampie 1 dui dit op hoflikheid,/vrolikheid, terwyl raampie 8 dui op onbeskoftheid./hardheid./onbelangstellendheid./woede./minagting. ✓ <i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i> <i>Die kandidaat bied beide dele van die verskil vir EEN punt aan.</i>	1
4.6	C/assimilasie ✓	1

4.7	<p>Gee pad!/Ek gaan my nie deur julle laat beïnvloed nie./ Trap!/Maak dat julle wegkom!/Ek wil niks met julle petisie te doen hê nie. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan. Die kandidaat hoef die antwoord nie in bevelvorm aan te bied nie.</i></p> <p style="text-align: center;">EN</p> <p>Die onderste deel van haar gesig het verdwyn./ Dit lyk of sy haar mond op 'n piepklein tuitjie trek./ Haar oë is besonder groot./ Die vrou rol haar oë./ Haar oë is half toe. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord/omskrywing vir EEN punt aan.</i></p>	1
4.8	<p>Vlieënde visse veroorsaak dat mense op die plek toesak./ Die vlieënde piering het groot konsternasie veroorsaak./ Die spookskip, die Vlieënde Hollander, gryp mense se verbeelding aan. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan. Die kandidaat moet die woord <u>vlieënde</u> korrek spel.</i></p>	1
		10

VRAAG 5: ARTIKEL

Vraag	Antwoord	Punt
5.1	want/en ✓	1
5.2	<p>Jou verwonderde asem sal lag-lag (daardeur) weggeslaan word./ Jou verwonderde asem sal (daardeur) lag-lag weggeslaan word. ✓</p> <p style="text-align: center;">EN</p> <p>Dit beskryf hoe die werkwoord "wegslaan" uitgevoer sal word./ Die woord "lag-lag" sluit by "verwonderde asem" aan om die verstomming/verbasing (wat die toeskouer sal ervaar)/hoe maklik dit sal wees te beklemtoon./</p> <p>Dit dui op die vreugde wat die besoeker sal ervaar (wanneer sy/haar asem weggeslaan word)./ Dis 'n emotiewe woord wat mense wil oorreed om na die mooi veldblomme te kom kyk./ Dit suggereer die emosies wat die mooi "skildery" by die mens sal aanwakker. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1 1
5.3	<p>Mense <u>wat van oor die hele land kom</u>, het die natuur kom indrink./ Mense <u>wat van oor die hele land gekom het</u>, het die natuur kom indrink. ✓</p> <p><i>Die kandidaat moet 'n komma tussen die twee gesegdes invoeg.</i></p>	1
5.4	<p>Jou ouers gee aan jou die nodige leiding oor die lewe./ Ek gee my aan jou leiding oor./ Onder leiding van die bestuur het ons die projek suksesvol uitgevoer. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan.</i></p>	1
5.5	<p>vuisvoos ✓</p> <p style="text-align: center;">EN</p> <p>Ja Die woorde is oortuigend omdat dit deel is van streekstaal./ Die informele woorde sluit aan by die trant van die artikel. ✓</p> <p><i>Die kandidaat bied 'n soortgelyke antwoord vir EEN punt aan. Die kandidaat kan nie 'n NEE-antwoord aanbied nie.</i></p>	1 1

5.6	"handjievul" beteken baie min, terwyl "emmersvol" die teenoorgestelde daarvan, naamlik baie, beteken. ✓	1
5.7	Die werfhoenders sal/gaan tussen die gousblomme en vygies skrop dat die stof so staan. ✓	1
5.8	kameratjie ✓ <i>Die kandidaat moet die woord <u>kameratjie</u> korrek spel.</i>	1
		10
	TOTAAL AFDELING C:	30
	GROOTTOTAAL:	70